

**Національна академія медичних наук України
Державна установа «Інститут отоларингології
ім. проф. О.С. Коломійченка НАМН України»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

ДУ «ІН-Т ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ НАМН»

Академік НАМН України, професор

Д.І. Заболотний

23 грудня 2020 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
для здобуття вищої освіти ступеню доктора філософії
в аспірантурі**

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 222 «Медицина»
Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Київ – 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною формою підготовки здобувачів ступеню доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є аспірантура закладу вищої освіти (наукової установи) за очною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання.

Доктор філософії – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Підготовка в аспірантурі передбачає виконання особою відповідної освітньо-наукової програми ДУ «ІН-Т ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ НАМН» за спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури є підготовка та публікація наукових статей.

ДУ «ІН-Т ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ НАМН» здійснює прийом до аспірантури на здобуття ступеню доктора філософії за науковою спеціальністю 222 «Медицина» (спеціалізація – оториноларингологія) відповідно до ліцензії на надання освітніх послуг на третьому (освітньо-науковому) рівні.

Для здобуття ступеню доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» (спеціалізація – оториноларингологія) на конкурсній основі приймаються особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) з відповідної спеціальності медичного спрямування та мають сертифікат лікаря-спеціаліста за спеціальністю, що відповідає спеціальності аспірантури.

Прийом документів для вступу в аспірантуру здійснюється на конкурсних засадах після оголошення конкурсу на офіційному вебсайті ДУ «ІН-Т ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ НАМН». До вступних випробувань на навчання із здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії допускаються вступники, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи.

Вступники до аспірантури ДУ «ІН-Т ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ НАМН» складають іспит зі спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності).

Метою вступного випробування на навчання для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі за спеціальністю є визначення рівня підготовки вступника щодо виконання науково-дослідної роботи.

Зміст програми вступного випробування до аспірантури охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних для наукової роботи, а також для подальшої самостійної роботи під час навчання в аспірантурі. Вступники до аспірантури за спеціальністю повинні володіти базовими

знаннями, обґрунтовано відповідати на запитання екзаменаційних білетів та орієнтуватися в рамках своєї спеціальності і володіти практичними навичками.

У програмі надано перелік питань до вступного іспиту, список орієнтовних тем рефератів, список рекомендованої літератури.

Практична підготовка здобувачів при плануванні вступу до аспірантури досягається шляхом систематичної та активної участі за основним їх місцем роботи. Крім того, бажаним є досвід здобувача у проведенні наукових досліджень, клінічних випробувань, експериментальних та інноваційних розробок, участь у науково-практичних конференціях, семінарах, з'їздах України, наявність друкованих робіт (статей або тез).

Для визначення рівня знань і практичних навичок програмою передбачено проведення вступного іспиту у формі співбесіди за блоками:

I. Загальні питання з медицини.

II. З навчальної дисципліни (наукової спеціальності) – Оториноларингологія

Вступне випробування зі спеціальності проводиться в усній формі. На співбесіді вступник повинен продемонструвати знання з основних дисциплін за спеціальністю. Вступник в аспірантуру повинен:

- проявляти здатність до формування навичок самостійної науково-дослідницької та педагогічної діяльності, поглибленого вивчення теоретичних і методологічних основ, удосконалення філософських знань, орієнтованих на професійну діяльність, удосконалення знань іноземної мови, в тому числі й для застосування в професійній діяльності.

- проявляти здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівня;

- бути ознайомленим з діючими законодавчими актами України про вищу освіту і концепцією адаптації української вищої школи до Загальноєвропейського простору вищої освіти;

- вміти формувати науковий світогляд та методологію педагогічної діяльності та професійної компетентності;

- бути здатним до оволодіння основними формами, методами та прийомами навчального процесу, їх оптимального застосування;

- проявляти здатність до засвоєння специфіки викладацької діяльності у вищій школі;

- мати схильність до виховання загальної і професійної культури майбутнього викладача вищого навчального закладу.

КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Вступне випробування проводиться в усній формі (співбесіда), результат заноситься у протокол, відомість співбесіди і в екзаменаційний аркуш.

Вступник повинен дати відповідь на запитання відповідно до програми вступного випробування (співбесіди) з питань блоків дисциплін за спеціальністю, правильно сформулювати відповіді на задані запитання, ґрунтовно дати пояснення щодо основних засад спеціальності.

Оцінка результатів вступних випробувань здійснюється за 100-бальною шкалою від 0 до 100 балів.

Кожен екзаменаційний білет містить 3 (три) питання. Одна правильна відповідь на питання екзаменаційного білету оцінюється до 30 балів.

Максимальна кількість в 10 балів передбачається за виконання наукової доповіді (дослідницької пропозиції) з обраної наукової спеціальності.

Вага оцінки вступного випробування зі спеціальності (в балах) Компонент вступного випробування	Максимальна кількість балів
Відповідь на перше питання екзаменаційного білету	30
Відповідь на друге питання екзаменаційного білету	30
Відповідь на третє питання екзаменаційного білету	30
Виконання наукової доповіді (реферату) з обраної наукової спеціальності	10
Загальна максимальна кількість балів за вступне випробування зі спеціальності	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Кількість балів	Вимоги до рівня знань
30	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, дає ґрунтовну відповідь на поставлене питання, висловлює власну позицію і переконливо її аргументує, самостійно оцінює джерела інформації, що стосуються питання, вміє узагальнити поданий матеріал: розкриті і точно вжиті основні поняття; сутність питань розкрито повно, розгорнуто, логічно; використані приклади, що ілюструють теоретичні положення; представлено різні точки зору на проблему; відповіді обґрунтовані та послідовні; повно і оперативно надано відповіді на додаткові запитання.
20	Вступник вільно викладає зміст питання, поставленого екзаменатором, застосовуючи необхідну термінологію та нормативно-правову базу, робить аргументовані висновки: розкриті основні поняття; сутність питань розкрита повно, логічно; використані приклади, що ілюструють теоретичні положення; представлені різні точки зору на проблему; відповіді обґрунтовані та послідовні; повно і оперативно надано відповіді на додаткові запитання.
10	Вступник частково володіє змістом питання і використовує знання за аналогією, може порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію: розкрита тільки менша частина основних понять; не точно використані основні категорії і поняття; не повно дані відповіді за змістом питань; не наведено приклади, які б ілюструвати теоретичні положення; діалог з екзаменатором не склався; виникли проблеми в обґрунтуванні висновків, аргументацій; немає відповіді на більшість додаткових питань.
5	Вступник може на рівні “так-ні” відтворити кілька термінів із обсягу питання, обрати правильний варіант відповіді з двох запропонованих: не розкрито жодне з основних понять; не дані основні визначення категорій і понять дисципліни; допущені суттєві неточності і помилки при викладі матеріалу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

Реферат надається до Приймальної комісії ДУ «ІН-Т ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ НАМН» вступником разом з необхідним переліком документів особисто, у визначені Правилами прийому терміни. Тематика і правила оформлення рефератів визначено Програмою вступного випробування.

Кількість балів	Вимоги до рівня дослідницької пропозиції
9-10	викладений матеріал відповідає темі дослідницької пропозиції; реферат оформлено відповідно вимог, грамотно, із застосуванням необхідного стилю викладення; реферат містить відомості про наукову новизну та практичну значимість досліджень; план дослідницької пропозиції системно розкриває обрану тему; глибина розкриття теми, ступінь вирішення поставлених завдань, завершеність дослідження відповідає сучасному рівню; особистий внесок оцінюється із наявності власних аналітичних висновків; відповіді обґрунтовані; в рефераті використано рекомендовану літературу, а також наявна достатня кількість сучасних нормативних і наукових джерел.
7-8	викладений матеріал відповідає темі дослідницької пропозиції; реферат оформлено відповідно до вимог, грамотно; реферат містить відомості про наукову новизну та практичну цінність досліджень; план дослідницької пропозиції розкриває обрану тему; глибина розкриття теми, ступінь вирішення поставлених завдань, завершеність дослідження відповідає сучасному рівню; особистий внесок оцінюється із наявності власних аналітичних висновків; відповіді обґрунтовані; в рефераті використано рекомендовану літературу.
4-6	викладений матеріал відповідає темі дослідницької пропозиції; реферат оформлено відповідно до вимог, але допущені неточні вирази, відсутній стиль викладання; в рефераті не достатньо обґрунтовано відомості про наукову новизну та практичну цінність досліджень; план дослідницької пропозиції узагальнює обрану тему; глибина розкриття теми, ступінь вирішення поставлених завдань, завершеність дослідження наведені не логічно або підлягають критиці; особистий внесок оцінити складно; висновки не узагальнюють весь наведений матеріал; в рефераті використано рекомендовану літературу.
1-3	викладений матеріал не відповідає темі дослідницької пропозиції; реферат оформлено у супереч вимог, безграмотно; реферат не містить відомості про наукову новизну та практичну цінність досліджень; план дослідницької пропозиції не розкриває обрану тему; тему не розкрито; реферат не виконаний автором особисто і не містить власних аналітичних висновків; висновки не обґрунтовані; в рефераті не міститься перелік літературних джерел.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (НАУКОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ) ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ

1. Організація оториноларингологічної допомоги населенню
2. Клінічна анатомія ЛОР-органів у віковому аспекті
3. Фізіологія ЛОР-органів
4. Методи обстеження хворих з патологією ЛОР-органів
5. Захворювання вуха
6. Сучасні методи реабілітації слуху
7. Хвороби носа і навколоносових синусів
8. Захворювання глотки
9. Захворювання гортані
10. Тонзилогенні та ларингогенні флегмонозні захворювання шиї
11. Специфічні захворювання ЛОР-органів (інфекційні гранульоми)
12. Пухлини ЛОР-органів
13. Травми, сторонні тіла та невідкладна допомога в отоларингології
14. Основи пластичної та відновної хірургії ЛОР-органів
15. Основи аудіології, сурдології та отоневрології
16. Фоніатрія
17. Профпатологія в отоларингології та лікарська трудова експертиза

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ

1. Основні етапи розвитку оториноларингології як самостійної медичної дисципліни.
2. Історія розвитку оториноларингології на Україні.
3. Основні напрямки розвитку та досягнення сучасної оториноларингології.
4. ЛОР-органи і аналізатори людини, їх функціональне значення.

РОЗДІЛ II. КЛІНІЧНА АНАТОМІЯ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ ТА ВУХА

Ніс та навколоносові пазухи

1. Клінічна анатомія зовнішнього носа.
2. Клінічна анатомія порожнини носа.
3. Клінічна анатомія навколоносових пазух, вікові особливості, їх значення в клініці.
4. Кровопостачання та іннервація носа та навколоносових пазух.
5. Особливості будови слизової оболонки порожнини носа.
6. нюховий аналізатор.

Вухо

1. Клінічна анатомія зовнішнього вуха.
2. Клінічна анатомія барабанної перетинки. Особливості розташування і будови барабанної перетинки у дітей раннього віку.
3. Клінічна анатомія барабанної порожнини.

4. Слухові кісточки та м'язи барабанної порожнини.
5. Клінічна анатомія соскоподібного відростка. Типи будови соскоподібного відростка. Вікові особливості.
6. Клінічна анатомія слухової труби. Особливості її будови у дитячому віці.
7. Клінічна анатомія внутрішнього вуха.
8. Будова органа Корті.
9. Клінічна анатомія присінка внутрішнього вуха.
10. Клінічна анатомія півколових каналів внутрішнього вуха.
11. Будова ампулярного рецептора.
12. Будова отолітового апарату.
13. Топографічні взаємовідносини вуха з порожниною черепа.
14. Внутрішньочерепні венозні синуси.
15. Звукопровідні та звукосприймаючі відділи, провідні шляхи.
16. Вестибулярний аналізатор, провідні шляхи, зв'язок вестибулярного аналізатора з іншими органами і системами.

Глотка

1. Клінічна анатомія глотки, її відділи.
2. Топографія глотки.
3. Анатомія лімфаденоїдного глоткового кільця. Вікові особливості лімфаденоїдної тканини глотки.
4. Структура піднебінних мигдаликів, кровопостачання, іннервація.
5. М'язи, їх значення в функціонуванні органу.
6. Паратонзиллярний, парафарингеальний та заглотковий простір.
7. Шляхи відтоку лімфи з глотки, вікові особливості.

Гортань

1. Хрящі та зв'язки гортані.
2. М'язи гортані, значення окремих груп м'язів в функції гортані.
3. Клінічна анатомія порожнини гортані.
4. Іннервація гортані, топографія поворотного нерва.

Трахея

1. Шийний та грудний відділи.
2. Топографія трахеї, бронхіальне дерево.
3. Іннервація, кровопостачання, шляхи лімфо відтоку.

Стравохід

1. Будова стравоходу, анатомічні особливості та їх клінічне значення.
2. Іннервація, кровопостачання.
3. Анатомія навколостравохідного простору та середостіння.

РОЗДІЛ III. ФІЗІОЛОГІЯ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ ТА ВУХА

Фізіологія носа та навколоносових пазух

1. Основні функції носа та навколоносових пазух.
2. Особливості циркуляції повітря в навколоносових пазухах.
3. Значення порушення аерації навколоносових пазух для розвитку патологічних процесів.
4. Механізми регуляції кровообігу в слизовій оболонці порожнини носа та навколоносових пазухах.
5. Функції миготливого епітелію верхніх дихальних шляхів.
6. Значення носового дихання для підтримки життєдіяльності організму.
7. Функція нюхового рецептора.
8. Значення носа та навколоносових пазух в голосоутворенні.
9. Рефлекторні зв'язки та їх значення.

Вухо

1. Роль зовнішнього вуха в процесі звукосприйняття. Значення резонансу зовнішнього слухового проходу.
2. Механізми трансформації звуків в середньому вусі. Вхідний імпеданс.
3. Фізичні параметри звукових сигналів та їх суб'єктивні еквіваленти.
4. Слуховий та вестибулярний аналізатори – їх значення для життєдіяльності організму, онтогенез та філогенез.
5. Функції внутрішнього вуха. Основні теорії слуху. Функції внутрішніх та зовнішніх волоскових клітин. Слухова адаптація.
6. Адекватні подразники слухового аналізатора.
7. Адекватні подразники напівколових каналів та отолітових утворень.
8. Функція рівноваги та просторової орієнтації.

Фізіологія глотки

1. Функції глотки.
2. Фізіологія лімфаденоїдного глоткового кільця, функція його лімфоїдних утворень..

Фізіологія гортані

1. Основні функції гортані – захисна, дихальна та голосоутворююча.
2. Голос, його еволюційний розвиток.

Фізіологія трахеї

1. Функції трахеї

Фізіологія стравоходу

1. Акт ковтання.
2. Механізм руху стінок стравоходу.

РОЗДІЛ IV. КЛІНІЧНІ МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ ТА ВУХА

Методи дослідження в ринології

1. Передня, середня та задня риноскопія. Зондування порожнини носа, адреналінова проба.
2. Дослідження респіраторної функції порожнини носа, об'єктивні та суб'єктивні методи.
3. Дослідження нюхової функції, кількісна та якісна оцінка.
4. Рентгенографія, комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, УЗД навколоносових пазух. Дослідження з контрастом, показання.
5. Ендоскопічні методи дослідження.
6. Алергологічні методи обстеження.

Методи дослідження в отології та аудіології

1. Зовнішній огляд, пальпація. Отоскопія у дорослих та дітей.
2. Визначення прохідності слухової труби.
3. Рентгенографія та комп'ютерна томографія.
4. Дослідження слуху розмовною та шепітною мовою, камертональні проби.
5. Тональна порогова аудіометрія.
6. Типи аудіометричних кривих при різних формах приглухуватості.
7. Надпорогова аудіометрія.
8. Мовна аудіометрія. Принципи визначення розбірливості мови.
9. Дослідження слуху у дітей. Вікові обмеження застосування тональної та мовної аудіометрії в дитячому віці. Ігрова аудіометрія.
10. Об'єктивна аудіометрія. Види потенціалів, що реєструються, їх діагностичне значення.
11. Реєстрація акустичного імпедансу середнього вуха у дорослих та дітей.
12. Диференційна діагностика уражень звукопровідного та звукосприймаючого апаратів.
13. Дослідження вестибулярного аналізатора.
14. Вестибулярні рефлекси.
15. Спонтанні вестибулярні порушення.
16. Електроністагмографія.
17. Методи дослідження ампулярного рецептора (калорична, обертальна, пресорна проби).
18. Дослідження отолітової функції.

Методи дослідження глотки

1. Епі-, мезо-, гіпофарингоскопія.
2. Дослідження смаку.
3. Рентгенологічні дослідження.
4. Ендоскопічні методи дослідження.

Методи дослідження гортані, трахеї та бронхів

1. Зовнішній огляд, пальпація. Визначення активної та пасивної рухливості гортані.

2. Непряма ларинго- та мікроларингоскопія.
3. Пряма ларингоскопія.
4. Стробоскопія.
5. Рентгенографія, КТ.
6. Методики дослідження голосу.
7. Верхня та нижня трахеобронхоскопія.
8. Ендоскопія, показання, можливості при дослідженні гортані, трахеї та бронхів.

Методи дослідження стравоходу

1. Методи дослідження шийного відділу стравоходу.
2. Рентгенографія з контрастом.
3. Дослідження за допомогою жорсткого та гнучкого ендоскопу, особливості, недоліки, переваги.

РОЗДІЛ V. КЛІНІКА ТА ЛІКУВАННЯ ЗАХВОРЮВАНЬ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ ТА ВУХА

Захворювання носа та навколоносових пазух

1. Запальні захворювання зовнішнього носа. Сикоз. Фурункул і карбункул носа, ускладнення, особливості обстеження хворих, методи лікування. Профілактика фурункула.
2. Ринофіма. Етіологія, патогенез, клініка. Сучасні можливості лікування.
3. Вроджені аномалії розвитку носа та навколоносових пазух. Класифікація. Методи лікування, строки лікування.
4. Гострий риніт. Етіологія, патогенез, клініка і лікування.
5. Хронічний риніт: етіологія, патогенез, патологічна анатомія, класифікація.
6. Алергічний риніт. Етіологія, патогенез, клініка і методи лікування.
7. Озена: клініка, диференційний діагноз, принципи лікування.
8. Гематома та абсцес носової перегородки: клініка, лікування.
9. Викривлення носової перегородки, синехії та атрезії порожнини носа; клініка, лікування.
10. Класифікація гострого та хронічного синуситу.
11. Гострий і хронічний етмоїдит: клініка, лікування.
12. Гострий гайморит: клініка, лікування.
13. Хронічний гайморит: форми, клініка, лікування.
14. Хронічний одонтогенний гайморит: клініка, діагностика, лікування.
15. Гострий і хронічний фронтит: клініка, лікування.
16. Гострий і хронічний сфеноїдит: клініка, лікування.
17. Хронічний поліпозний риносинусит: етіологія, клініка, комплексне лікування.
18. Грибковий синусит. Особливості діагностики, клініки та лікування.
19. Риногенні внутрішньочерепні ускладнення: шляхи проникнення інфекції, види ускладнень, принципи лікування.
20. Риногенні орбітальні ускладнення: шляхи проникнення інфекції, види ускладнень, принципи лікування.

21. Травми та переломи кісток носа та верхньої щелепи. Відкриті та закриті травми. Методи лікування.

Захворювання вуха

1. Аномалії розвитку.
2. Атрезія зовнішнього слухового проходу. Хірургічне лікування.
3. Гематома і перихондрит вушної раковини.
4. Сірчана пробка, клініка, методи видалення.
5. Зовнішній отит: форми, етіологія, клініка, лікування.
6. Гострий гнійний середній отит. Етіологія, патогенез, клініка.
7. Особливості перебігу гострого гнійного середнього отиту у дітей раннього віку.
8. Особливості перебігу гострого гнійного середнього отиту при інфекційних захворюваннях: грип, скарлатина, кір, туберкульоз.
9. Лікування гострого гнійного середнього отиту. Стадії. Показання та техніка парацентезу.
10. Гострий мастоїдит: визначення, клініка, діагностика, лікування. Антромастоїдотомія.
11. Атипові форми мастоїдиту.
12. Ускладнення гострого гнійного середнього отиту.
13. Хронічне гнійне запалення середнього вуха: ознаки, класифікація.
14. Хронічний гнійний мезотимпаніт, клініка, методи лікування.
15. Хронічний гнійний епітимпаніт. Холестеатома. Діагностика, клініка, лікування.
16. Диференційна діагностика епітимпаніту і мезотимпаніту.
17. Види операцій на вусі при хронічних гнійних середніх отитах.
18. Лабіринтит: форми, клініка, лікування.
19. Шляхи та етапи розповсюдження інфекції з вуха у порожнину черепа.
20. Отогенні абсцеси мозку: клініка, лікування.
21. Синустромбоз та отогенний сепсис: клініка, лікування.
22. Отогенний менінгіт: клініка та лікування.
23. Хвороба Мен'єра: етіологія, патогенез, клініка.
24. Лікування хвороби Мен'єра. Методи лікування гострої вестибулярної дисфункції.
25. Сенсоневральна приглухуватість: причини, клініка.
26. Лікування гострої і хронічної сенсоневральної приглухуватості.
27. Отосклероз: патогенез, клініка, сучасні методи хірургічного лікування.

Захворювання глотки

1. Гострий фарингіт: етіологія, клініка, лікування.
2. Хронічний фарингіт: етіологія, форми, клініка, лікування.
3. Ангіна. Форми ангіни. Клінічний перебіг. Методи лікування в залежності від форми та тяжкості перебігу. Диференційна діагностика між ангіною та дифтерією.
4. Хронічний тонзиліт. Сучасна класифікація. Діагностика, консервативні та хірургічні методи лікування.
5. Паратонзиліт і паратонзиллярний абсцес: етіологія, класифікація, лікування.
6. Гострий тонзилогенний сепсис: клініка, лікування.
7. Заглотковий абсцес у дітей: клініка, лікування.
8. Аденоїдні вегетації: клініка, лікування.

9. Глибокі мікози глотки.
10. Сторонні тіла глотки. Симптоматика та лікування.
11. Травми та опіки глотки. Симптоматика та лікування.

Захворювання гортані та трахеї

1. Гострі запальні захворювання гортані.
2. Алергічний набряк гортані. Невідкладна допомога.
3. Хондроперихондрит гортані: етіологія, класифікація, методи лікування.
4. Абсцес надгортанника: клініка, лікування
5. Гострий стенозуючий ларинготрахеїт у дітей: етіологія, патогенез, клініка, лікування.
6. Хронічний ларингіт: етіологія, форми, клініка.
7. Грибкові захворювання гортані. Етіологія, класифікація, особливості діагностики та лікування.
8. Парези і паралічі гортані: причини, ларингоскопічна картина, принципи лікування.
9. Травми гортані. Хронічний рубцевий стеноз гортані. Етіологія, клініка, методи лікування у дорослих та дітей.
10. Функціональні захворювання голосового апарату (гіпотонусна, гіпертонусна, мутаційна дистонія, афонія, фонастенія).
11. Органічні захворювання гортані (вузлики, поліпи, контактні гранульоми голосових складок).
12. Професійні порушення голосу та їх профілактика.
13. Трахеотомія та трахеостомія (показання та техніка виконання).
14. Хронічне канюленосійство (ускладнення, методи деканюляції у дорослих та дітей).

Стравохід

1. Сторонні тіла стравоходу (клініка, діагностика, методи видалення).
2. Ускладнення сторонніх тіл стравоходу: клініка, лікувальна тактика.
3. Опіки стравоходу: причини, патанатомія, клінічні стадії. Перша допомога при опіках стравоходу.
4. Діагностика та лікування езофагоспазму, дивертикулів стравоходу, езофагіту.

Діагностика та лікування онкологічних захворювань ЛОР-органів

1. Основні нозологічні форми злоякісних та доброякісних новоутворень ЛОР-органів.
2. Основні принципи морфологічної верифікації пухлин ЛОР-органів.
3. Доброякісні новоутворення ЛОР-органів. Принципи та методи діагностики.
4. Пухлини верхніх дихальних шляхів та шийного відділу стравоходу. Особливості клініки та діагностики.
5. Злоякісні новоутворення ЛОР-органів. Міжнародна класифікація.
6. Методи лікування злоякісних новоутворень ЛОР-органів. Променева терапія. Хірургічне лікування. Хімотерапевтичне лікування. Комбінований метод лікування.
7. Злоякісні пухлини носа та навколоносових пазух: діагностика, лікування.
8. Злоякісні пухлини глотки: локалізація, клініка, методи лікування.

9. Доброякісні пухлини гортані.
10. Папіломатоз гортані у дорослих і дітей.
11. Передракові захворювання гортані.
12. Рак гортані: етіологія, локалізація, клініка, стадії розвитку захворювання.
13. Принципи ранньої діагностики рака гортані.
14. Лікування рака гортані.
15. Хірургічне лікування рака гортані, його види, показання.
16. Юнацька ангіофіброма носоглотки: клініка, діагностика, методи видалення.

Інфекційні гранульоми ЛОР-органів

1. Гранулематоз Вегенера. Оториноларингологічні прояви, особливості та значення в діагностиці захворювання. Сучасні принципи лікування.
2. Склерома верхніх дихальних шляхів: етіологія, патанатомія, стадії, лікування.
3. Туберкульоз верхніх дихальних шляхів: клінічні проявлення, диференційний діагноз.
4. Сифіліс верхніх дихальних шляхів: особливості клінічного проявлення, диференційний діагноз.

РОЗДІЛ VI. НЕВІДКЛАДНА ДОПОМОГА ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ЛОР-ОРГАНІВ

1. Сторонні тіла вуха, способи їх видалення.
2. Кровотеча з вуха.
3. Травми вуха, травматичний розрив барабанної перетинки.
4. Сторонні тіла носа. Засоби видалення. Риноліти.
5. Травми носа та навколоносових пазух: класифікація, клініка, лікування .
6. Носові кровотечі: причини, симптоматика, методи зупинки.
7. Сторонні тіла глотки: клініка, лікування.
8. Стеноз гортані: визначення поняття, причини гострого та хронічного стенозу гортані.
9. Стадії стенозу гортані, принципи лікування (медикаментозне, продовжена інтубація, трахеотомія).
10. Трахеостомія: показання, її варіанти, техніка виконання.
11. Сторонні тіла дихальних шляхів: причини аспірації, анамнез, характеристика сторонніх тіл.
12. Сторонні тіла гортані: клініка, методи видалення у дорослих і дітей.
13. Сторонні тіла трахеї: клініка, методи видалення.
14. Сторонні тіла бронхів: види стенозів, клініка, методи видалення.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Барыш Ч. Эстетическая септоринопластика / Перевод с английского. ГЭОТАР-Медиа, 2019. – 448 с.
2. Блоцкий А.А., Карпищенко С.А. Травмы и инородные тела ЛОР-органов / Диалог, 2019. – 224 с.
3. Вишняков В.В. Клинические нормы. Оториноларингология / ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 272 с.
4. Гострий риносинусит у дітей. Монографія /А.А. Лайко, Д.І. Заболотий, В.В. Синяченко, Д.Д. Заболотна, Ю.В. Гавриленко, Л.А. Шух, І.А. Косаківська, Н.Ю. Юревич. – К.: Логос, 2017. – 174 с.
5. Дайхес Н.А. Онкологическая патология в практике врача-оториноларинголога / ГЭОТАР-Медиа, 2021. - 144 с.
6. Дитяча отологія /під ред. А.Л. Косаковського, Ф.Б. Юрочка //В. Домка, Л. Клембуковський, М. Черкес, І. Косаківська, В. Синяченко, Ю. Межвінський, Е. Фішман, О. Бредун, О. Покора, В. Шкорботун, Я. Шкорботун, М. Таран, Б. Миронюк, М. Хоменко. Навчально-методичний посібник. – Львів: Мс. 2017. – 288 с.
7. Дитяча ринологія. / Навч.-метод. посібник під ред. Ф. Юрочка, А. Косаковського, В. Шкорботуна. — Львів: Мс, 2020. — 288 с., іл.
8. Дюннебир Э.А. Лучевая диагностика. Оториноларингология / МЕДпресс-информ, 2019. - 360 с.
9. Етіологія, патогенез, клініка та лікування хвороб клиноподібної пазухи / Д.І. Заболотний, А.А. Лайко, О.М. Науменко, О.М. Гончарук, Д.Д. Заболотна, А.В. Ткаліна, Ю.В. Гавриленко, Л.А. Шух, Н.О. Юревич, І.Р. Цвірінько, Е.Р. Ісмагілов - К.: Логос, 2018. - 162 с.
10. Косаковський А., Юрочко Ф., Копанська Д. Комп'ютерна томографія носа та навколоносових пазух. Практика оториноларинголога. / Львів.: Видавництво «МС», 2019. – 72 с.
11. Косаковський А.Л., Лайко А.А., Косаківська І.А., Синяченко В.В., Бредун О.Ю., Гавриленко Ю.В., Сапунков О.Д., Мощич О.П. Дитяча оториноларингологія. Збірник тестових завдань: навчальний посібник / К.: НМАПО імені П. Л. Шупика, 2019. -272 с.
12. Косаковський А.Л., Юрочко Ф.Б., Копанська Д. Б. Середній отит. / Атлас. Видання друге, доповнене. – К.: НМАПО імені П.Л. Шупика, 2020. – 76 с.
13. Кошель В.И. Одонтогенные верхнечелюстные синуситы / СпецЛит, 2020. - 189 с.
14. Крюков А.И., Кунельская Н.Л., Царапкин Г.Ю., Товмасын А.С. Хронический тонзиллит / ГЭОТАР-Медиа, 2019. - 112 с.
15. Лайко А.А. Роль патології слухової труби у розвитку захворювань середнього вуха / А.А. Лайко, Ю.В. Гавриленко, О.М. Борисенко, В.В. Березнюк // — Вінниця «Твори», 2020. - 169 с.
16. Лайко А.А., Гавриленко Ю.В., Березнюк В.В., Осадча Т.М. Діагностика та лікування хронічних хвороб глотки у дітей, хворих на цукровий діабет 1-го типу. / Навч.-метод. посібник. К.: Логос, 2020. - 142 с.
17. Лайко А.А., Гавриленко Ю.В., Мельников О.Ф., Гарюк Г.І., В.В. Кіщук, Руденко Л.М., Осадча Т.М., Березнюк І.В., Шух Л.А. Хвороби ЛОР-органів у дітей, хворих на цукровий діабет 1-го типу. / Вінниця «Твори», 2020 – 169 с.

18. Лайко А.А., Заболотна Д.Д., Синяченко В.В., Гавриленко Ю.В. Обсяг і методики обстеження об'єктивного статусу дітей з ЛОР-патологією. Навч.-метод. посібник. – К.: Логос, 2018. – 170 с.
19. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Борисенко О.М., Сребняк І.А., Мельников О.Ф., Науменко О.М., Березнюк В.В., Заболотна Д.Д., Синяченко В.В., Косаківська І.А., Гавриленко Ю.В., Ткаліна А.В., Шух Л.А., Юревич Н.О. Хронічні хвороби середнього вуха. Навч.-метод. посібник. – К.: Логос, 2018. – 326 с.
20. Лайко А.А., Косаковський А.Л., Гавриленко Ю.В., Яшан О.І., Синяченко В.В., Кіщук В.В., Косаківська І.А., Шух Л.А., Юревич Н.О., Осадча Т.М. Ендоскопічна хірургія верхніх дихальних шляхів у дітей. / Навч.-метод. посібник. — К.: Логос, 2020. – 130 с.
21. Многотомное руководство по оториноларингологии. М. Медгиз, в 4-х томах. / Под редакцией проф. Лихачева А.Г. / 1960 - Т. 1-2, 1963 - Т. 3-4.
22. Мунир Н. Наглядная оториноларингология / ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 104 с.
23. Невідкладна допомога в оториноларингології / Під ред. О.М. Науменка. – К.: Медицина, 2017. – 144 с.
24. Носуля Е.В. Доброкачественные опухоли и опухолеподобные заболевания носа и околоносовых пазух / Медпресс, 2018. - 128 с.
25. Общая оториноларингология. Хирургия головы и шеи в 2-х томах. / Перевод с английского. Энтони П. Склафани, Робин А. Дилески, Майкл Дж. Питман. - Бинном. Лаборатория знаний, 2017. - 1328 с.
26. Оториноларингологія. / Підручник. 4-е видання. Під ред. Д.І. Заболотного. – К.: Медицина, 2020. – 504 с.
27. Пальчун В.Т. Оториноларингология. Национальное руководство / ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 1024 с.
28. Сильверман Дж. Навыки общения с пациентами / Гранат, 2018. - 304 с.
29. Сучасні методи діагностики та мікрохірургії хвороб вуха у дітей. Навчально-методичний посібник / А.А. Лайко, Д.І. Заболотний, О.М. Борисенко, Ю.В. Гавриленко, О.І. Яшан, А.Л. Косаковський, В.В. Синяченко, Д.Д. Заболотна, І.В. Березнюк, І.А. Косаківська, Н.О. Юревич. К.: Логос, 2021. –212 с.
30. Тайссинг Ю. Хирургия головы и шеи: основные вмешательства / Лаборатория Знаний, 2018. - 459 с.
31. Хвороби зовнішнього вуха у дітей. Клініка, діагностика та лікування / А.А. Лайко, Д.І. Заболотний, В.В. Березнюк, Д.Д. Заболотна, А.В. Ткаліна, Ю.В. Гавриленко, Л.А. Шух, Н.О. Юревич, І.А. Косаківська - К.: Логос, 2017. - 96 с.
32. Хронічний риносинусит у дітей, викликаний внутрішньоклітинними збудниками. Монографія /А.А. Лайко, Д.І. Заболотний, В.В. Синяченко, Д.Д. Заболотна, А.В. Ткаліна, Ю.В. Гавриленко, Ю.І. Гладуш, Л.А. Шух, К.А. Хоцяновський, І.А. Косаківська, Н.Ю. Юревич, О.Ю. Бредун, М.В. Непритворний. – К.: Логос, 2017. – 183 с.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОЇ ДОПОВІДІ (ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ)

У дослідницькій пропозиції мають бути висвітлені найважливіші питання обраної теми.

Обов'язковими структурними елементами дослідницької пропозиції є:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень (при необхідності);
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- додатки (при необхідності);
- список використаних джерел.

Титульний аркуш дослідницької пропозиції має містити прізвище, ім'я, по батькові автора; назву дослідницької пропозиції; найменування спеціальності; місто, рік (*Див. зразок*).

Зміст подають на початку дослідницької пропозиції. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел.

У **вступі** мають бути обов'язково відображені: актуальність теми, ступінь розробки проблеми, мета, поставлені завдання та невирішені проблемні питання.

Основна частина дослідницької пропозиції має містити виклад самостійно виконаного аналітичного, експериментального чи клінічного дослідження обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

У основній частині подають розділи:

- огляд наукової літератури за темою і вибір напрямку дослідження;
- для експериментальних чи клінічних робіт – викладення методів або методик дослідження;
- опис проведених теоретичних, або результати експериментальних чи клінічних досліджень;
- аналіз і узагальнення результатів дослідження.

Кожний розділ починають з нової сторінки.

Зміст розділів основної частини має точно відповідати темі роботи і повністю її розкривати.

Висновки мають відповідати визначеним автором завданням дослідження.

Для дотримання бажаного стилю висновків корисно застосовувати в пунктах висновків такі слова та вислови, як проаналізовано ..., встановлено ..., виявлено ..., що дало змогу ..., доведено ..., показано ..., досліджено ..., розроблено ..., отримано ..., запропоновано ..., розроблено ..., рекомендовано ..., вважається за доцільне ... тощо.

Ознайомлення з текстом висновків має дати можливість сформуванню уявлення про ступінь реалізації автором роботи поставленої мети і завдань.

Додатки. У разі потреби до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи.

Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Після слова «Додаток» друкують літеру, що позначає його послідовність.

Якщо у роботі один додаток, то він позначається «Додаток А». Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням у правому верхньому куті сторінки слова «Додаток» і його позначення.

Список використаних джерел слід розміщувати одним з таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування) або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Кількість позицій у списку має становити не менше 25 джерел.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліографічної та видавничої справи: ДСТУ ГОСТ 205 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». – К.: Держспоживстандарт України, 2015.

Зарубіжна джерела, що використовуються мовою оригіналу (за винятком російських), записують в кінці списку в алфавітному порядку.

У тексті роботи, де використано джерело, в квадратних дужках проставляють номер джерела і сторінку, на яку зроблено посилання (наприклад [10, с. 25]).

Технічні вимоги до дослідницької пропозиції.

Реферат за обсягом повинен складати 24-30 сторінок (формат А4). Текст має бути набраний шрифтом Times New Roman 14 кеглем через 1,5 інтервал. Поля: верхнє і нижнє – 2 см, лівє – 2.5 см, правє – 1,0 см.

Реферат необхідно подавати у поліпропіленовій папці-шидкозшивачі.

На останній сторінці наукової доповіді (дослідницької пропозиції) вступник обов'язково проставляє дату і ставить свій підпис.

**Національна академія медичних наук України
Державна установа «Інститут отоларингології
ім. проф. О.С. Коломійченка НАМН України»**

РЕФЕРАТ на тему: «НАЗВА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ»

до участі в конкурсному відборі на навчання
для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі
зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
за науковою спеціальністю «Оториноларингологія»

Виконав: _____

(власне ім'я, прізвище)

Перевірив: _____

(підписи)

(власне ім'я, прізвище членів комісії)